

UČINKOVITA, ODGOVORNA IN ODPRTA POLICIJA – OCENA ZADOVOLJSTVA IN UČINKOVITOSTI POLICIJE MED PREBIVALCI REPUBLIKE SLOVENIJE

VANJA ERČULJ, MAJA MODIC

Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede, Ljubljana, Slovenija
vanja.erculj@um.si, maja.modic@um.si

Sinopsis Eden od sedemnajstih ciljev Agende 2030 za trajnostni razvoj Organizacije združenih narodov se glasi »Mir, pravičnost in močne institucije«. Med drugim vključuje oblikovanje učinkovitih, odgovornih in odprtih ustanov na vseh ravneh. Policija, kot ena ključnih ustanov, ki služi družbi in jo varuje, je pogosto predmet raziskovalnega zanimanja, hkrati pa je mnenje prebivalstva glede njene vloge pomembno zaradi zagotavljanja legitimnosti njenega delovanja. Namen prispevka je predstaviti mnenje prebivalcev o zadovoljstvu in učinkovitosti policije. Izvedena je bila spletna anketa, v katero je bilo vključenih 1.017 anketirancev. Analize so pokazale, da je s policijo zadovoljnih ali zelo zadovoljnih 30,3 % anketiranih, na 11-stopenjski lestvici je oceno 8 ali več za učinkovitost policije dalo 10,4 % anketiranih. Rezultati raziskave omogočajo oceno, kako policija sledi 16. cilju trajnostnega razvoja – biti učinkovita, odprta in odgovorna ustanova in to še posebno v kriznih situacijah in izrednih razmerah, kot je bilo obdobje pandemije covida-19, ko je bila raziskava izvedena.

Ključne besede:

trajnostni razvoj
OZN,
policija,
Slovenija,
zadovoljstvo,
učinkovitost,
anketa

EFFECTIVE, ACCOUNTABLE AND INCLUSIVE POLICE – SATISFACTION AND EFFICIENCY OF POLICE AS PERCEIVED BY RESIDENTS OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA

VANJA ERČULJ, MAJA MODIC

University of Maribor, Faculty of Criminal Justice and Security, Ljubljana, Slovenia
vanja.erculj@um.si, maja.modic@um.si

Abstract One of the seventeen goals of the United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development is "Peace, Justice and Strong Institutions". Among other things, it includes the creation of effective, accountable and inclusive institutions at all levels. The police, as one of the key institutions that serve society and protect it, is often the subject of research interest, and at the same time, the opinion of the public regarding its role is important, in order to ensure the legitimacy of its operation. The purpose of the article is to present the opinion of the residents on the satisfaction and effectiveness of the police. An online survey was conducted in which 1,017 respondents were included. The analysis showed that 30.3% of the respondents were satisfied or very satisfied with the police, and 10.4% of the respondents gave a score of 8 or more for the effectiveness of the police on an 11-point scale. The results of the research enable an assessment of how the police follows the 16th goal of sustainable development – to be an effective, accountable and inclusive institution, especially in crisis and emergency situations such as the period of the covid-19 pandemic, when the research was conducted.

Keywords:
sustainability UN,
police,
Slovenia,
satisfaction,
efficiency,
survey

1 Uvod

Eden od sedemnajstih ciljev Agende 2030 za trajnostni razvoj Organizacije združenih narodov se glasi »Mir, pravičnost in močne institucije«, z namenom spodbujati miroljubne in odprte družbe za trajnosti razvoj, vsem omogočiti dostop do pravnega varstva ter oblikovati učinkovite, odgovorne in odprte ustanove na vseh ravneh (United Nations Information Service, 2022). Med ustanove, ki izvajajo dejavnosti širše družbene regulacije in tako upravljajo naše vsakdanje življenje, brez dvoma spada policija (Lobnikar idr., 2019), ki hkrati za javnost predstavlja tudi pomemben člen med prebivalci in vlado oziroma oblastjo (Haberfeld, 1997). V grobem lahko strnemo, da v demokratični družbi od policije pričakujemo zakonito delovanje in ustrezno stopnjo legitimnosti. V praksi ta pričakovanja prepoznavamo kot učinkovito zagotavljanje javnega reda in miru, objektivno uveljavljanje zakonov in zagotavljanje varnosti prebivalcev, ob transparentnem delovanju, brez diskriminacije in pristranskosti (Sotlar idr., 2016). Predpostavljamo, da bi lahko ob naštetih pogojih govorili o ustanovi, ki je učinkovita, odgovorna in odprta. Krizne situacije in izredne razmere, ki smo jim bili v svetovnem merilu priča v času pandemije covid-19, so za delovanje javnih institucij težka preizkušnja, ki pogosto usodno vpliva na njihove odnose s prebivalstvom. Pandemija covid-19 je vsekakor vplivala tudi na delovanje policije, ki je poleg klasičnih policijskih nalog izvajala dodatne naloge s področja preprečevanja širjenja virusa in nadzora vladnih ukrepov (Flander, 2021; Lobnikar in Prislan, 2021).

V sodobni policijski dejavnosti je jasno, kako pomembno je izpolnjevanje kriterijev učinkovitosti, odgovornosti in odprtosti v očeh javnosti, pri čemer je zakonitost delovanja policije (»zgolj«) osnovni predpogoj. Policijske organizacije že dolgo priznavajo pomembno vlogo prebivalcev pri preprečevanju kriminalitete že zaradi samega dejstva, da ti predstavljajo primarni vir informacij o kriminaliteti in neredu. Sodobno policijsko delo v demokratičnih družbah pa temelji na prepoznavanju prebivalcev skupnosti kot ključnih partnerjev pri ohranjanju družbenega reda, kar večinoma poznamo kot policijsko delo v skupnosti (ang. *community policing*) in sorodne pristope (Nalla idr., 2016; Pečar, 2001). Vzajemni odnos priznavanja pomembnosti policije in skupnosti ima pomembne posledice za krepitev legitimnosti policije (McConville in Shepherd, 1992; Murphy idr., 2008; Tyler, 2004; Tyler in Fagan, 2008).

Namen prispevka je proučiti, kako slovenska policija sledi opisanemu cilju trajnostnega razvoja – biti učinkovita, odprta in odgovorna ustanova. Osredotočamo se na mnenje slovenske javnosti o zadovoljstvu in učinkovitosti policije, s poudarkom na predstavitvi rezultatov ankete med prebivalci Republike Slovenije (RS).

1.1 Zadovoljstvo javnosti s policijo in mnenje javnosti o učinkovitosti policije

Z merjenjem javnega mnenja o policiji se različno intenzivno, sistematično in preko različnih spremenljivk ukvarja več institucij na nacionalni in mednarodni ravni. Vprašanje o zaupanju javnosti v policijo je sistematično vključeno v Evropsko družboslovno raziskavo (European Social Survey, n. d.), v raziskavo Eurobarometra (European Commission, 2011) in v raziskavo Slovensko javno mnenje (Slovensko javno mnenje, n. d.).

Slovenska policija je v letih 2016, 2018 in 2021 izvajala javnomnenjsko raziskavo z naslovom *Ocene in stališča prebivalcev Slovenije o delu policije*. Zadnja raziskava je bila izvedena marca leta 2021. Zadovoljstvo javnosti so v raziskavi merili z odgovori anketirancev na »Ocenite svoje zadovoljstvo z delom slovenske policije« na lestvici od 1 (popolnoma nezadovoljen) do 5 (popolnoma zadovoljen). Zadovoljstvo z delom policije je v primerjavi z letoma 2016 in 2018 upadlo, in sicer je bilo leta 2021 zadovoljnih 29,2 % vprašanih, za razliko od leta 2016 in 2018, ko je bilo z delom policije zadovoljnih nekaj več kot 68 % vprašanih (Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2021).

Merjenje javnega mnenja o različnih vidikih policijskega dela je pogosto tema raziskovalnega dela na področju policijske dejavnosti, ki je še posebej opazen napredek dosegla po letu 2000 (Jere idr., 2012; Lobnikar idr., 2016). Od leta 2015 naprej se v okviru programske skupine Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru (UM FVV) Varnost v lokalnih skupnostih intenzivno posvečamo raziskovanju različnih vidikov policijske dejavnosti. V nadaljevanju izpostavljamo nekatere raziskovalne ugotovitve, ki se nanašajo na zadovoljstvo javnosti s policijo in mnenje javnosti o učinkovitosti policije.

Raziskava stališč slovenske javnosti o policiji iz leta 2010 je pokazala, da so prebivalci zadovoljni s sodelovanjem policije z lokalnim okoljem, najboljše so najboljše ocenili trud policistov pri reševanju težav, najslabše pa njihovo prisotnost na terenu (Černič idr., 2010).

Meško in drugi (2012) so v raziskovalnem projektu proučevali stališča javnosti in policistov do zagotavljanja varnosti v lokalni skupnosti. Med mnogimi proučevanimi spremenljivkami lahko izpostavimo trditve »Slovenska policije je učinkovita pri svojem delu«, kjer so prebivalci na lestvici od 1 (sploh se ne strinjam) do 5 (popolnoma se strinjam), izrazili povprečno stopnjo strinjanja z oceno 2,89. Prebivalci so ocenjevali tudi uspešnost pri hitrem odzivanju na nujne klice, kjer so na lestvici šolskih ocen od 1 do 5 ocenili policijo z oceno 3,07 (Meško idr., 2012). Leta 2017 je bila v okviru programske skupine UM FVV Varnost v lokalnih skupnostih zgoraj opisana študija ponovljena na vzorcu prebivalcev in policistov (Meško, 2017). Prebivalci so tokrat glede trditve »Slovenska policije je učinkovita pri svojem delu« izrazili strinjanje z oceno 3,24, kar je višje kot pet let pred tem (2,89) (Modic, 2017), uspešnost policistov pri hitrem odzivanju na nujne klice pa so ocenili z oceno 3,46, kar prav tako predstavlja višjo oceno kot pet let pred tem (3,07) (Lobnikar in Prisljan, 2017). Kmalu bo mogoča nova neposredna primerjava mnenj prebivalcev, saj je v letu 2022 v okviru programske skupine UM FVV Varnost v lokalnih skupnostih potekal nov zajem podatkov na terenu.

2 Metode

2.1 Opis raziskave

Izvedena je bila spletna anketa med prebivalci RS, starimi med 15 let in 65 let. Vzorčni okvir so predstavljali člani panela JazVem. Vzorčenje je bilo kvotno in izvedeno med 29. 4. 2021 in 4. 5. 2021.

2.2 Opis vzorca

V vzorec je bilo vključenih 1.017 prebivalcev, od tega je bilo 526 (51,7 %) moških, 328 (32,3 %) anketirancev, mlajših od 35 let, 336 (33 %) anketirancev, starih med 35 let in 49 let, in 353 (34,7 %) anketirancev, starih med 50 let in 65 let. Skoraj dve tretjini (62,8 %) jih je zaposlenih. V vaškem okolju jih prebiva 418 (41,1 %), v primestnem 193 (19 %) in mestnem 406 (39,9 %).

2.3 Opis spremenljivk

Zadovoljstvo s policijo je bilo merjeno s petimi trditvami (faktorska utež), in sicer »Policija ohranja naš kraj varen« (0,87), »Zadovoljen sem z delom policije v našem kraju« (0,94), »Policija rešuje probleme v našem kraju« (0,89), »Policisti so pri opravljanju svojega dela vljudni« (0,75) ter »Brez zadržkov lahko zaprosim policijo za pomoč pri težavah v našem kraju« (0,78). Vprašani so odgovarjali na 5-stopenjski lestvici, od 1 – sploh se ne strinjam do 5 – popolnoma se strinjam. Navedene trditve smo povzeli po raziskavi avtorjev Lord in drugi (2009), ki so anketiranje izvedli med prebivalci manjšega ameriškega mesta, kjer je lokalna policija od leta 2002 naprej začela intenzivno uvajati pristope policijskega dela v skupnosti.

Zanesljivost merjenja je visoka (Cronbachov koeficient $a = 0,93$). Izračunano je bilo povprečje na vseh petih trditvah in uporabljeno v nadaljnji analizi ($\bar{x} = 3,29$; $s = 1,04$).

Učinkovitost policije je bila merjena s tremi trditvami na 11-stopenjski lestvici (0 – izjemno neuspešna do 10 – izjemno uspešna). Trditve s faktorskimi utežmi so »Kakšno je vaše mnenje o uspešnosti policije pri preprečevanju kaznivih dejanj v Sloveniji?« (0,73), »Kakšno je vaše mnenje o uspešnosti policije pri aretiranju vlomilcev v stanovanja?« (0,94) in »Če bi v vaši bližini prišlo do nasilnega kaznivega dejanja, kako hitro mislite, da bi policisti prišli na kraj, kjer je bilo storjeno kaznivo dejanje?« (0,53). Uporabili smo trditve, ki so uporabljene v raziskavi Slovensko javno mnenje (Slovensko javno mnenje 1960–2021, 2021).

Zanesljivost merjenja je visoka ($a = 0,87$). Izračunano je bilo povprečje trditvev in uporabljeno v nadaljnji analizi ($\bar{x} = 5,25$; $s = 2,18$).

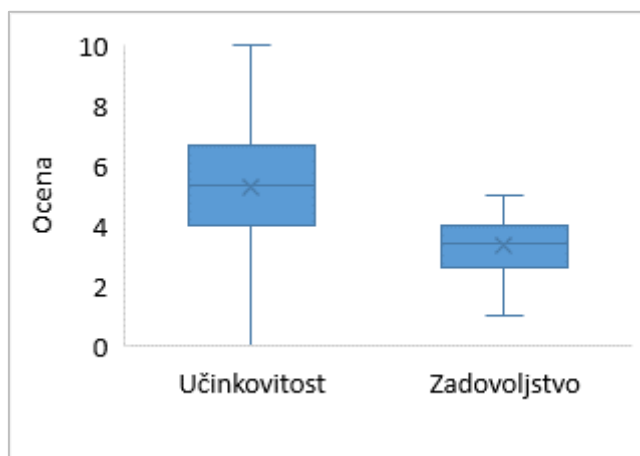
2.4 Statistične metode

Primerjava v oceni zadovoljstva s policijo in oceni učinkovitosti policije med prebivalci mestnega, primestnega in vaškega okolja je potekala s pomočjo analize variance. Večkratna linearna regresija je bila uporabljena za ugotavljanje povezanosti med starostjo, spolom, tipom naselja in oceno zadovoljstva s policijo kot neodvisnimi spremenljivkami in oceno uspešnosti policije kot odvisne spremenljivke. Vsa testiranja so potekala pri stopnji značilnosti $\alpha = 0,05$.

3 Rezultati

Slika 1 prikazuje porazdelitev ocen učinkovitosti policije in zadovoljstva s policijo. Ročaji na grafu predstavljajo najnižjo in najvišjo oceno, višina škatle pa razpon srednjih 50 % danih ocen. Oceno, ki jo označuje zgornja stranica škatle, ali višjo je dalo 25 % anketiranih. Oceno, ki jo označuje spodnja stranica škatle, ali nižjo je prav tako dalo 25 % anketiranih. Črta v škatli označuje mediano – takšno oceno ali nižjo je dalo 50 % anketiranih. Ocene so izračunane kot povprečje vseh trditvev, ki merijo učinkovitost ali pa zadovoljstvo s policijo, zato niso cela števila. Pri učinkovitosti policije je mediana znašala 5,3 in pomeni, da je pri polovici anketiranih povprečna vrednost na trditvah, ki so merile učinkovitost policije, znašala 5,3 ali manj. Pri zadovoljstvu s policijo pa mediana znaša 3,2 in pomeni, da je pri polovici anketiranih povprečje ocen na trditvah, ki merijo zadovoljstvo s policijo, znašalo 3,2 ali manj. Aritmetična sredina je prikazana s križcem v škatli. Rezultati kažejo, da anketiranci v povprečju policijo ocenjujejo kot srednje učinkovito in izražajo srednje zadovoljstvo z njo.

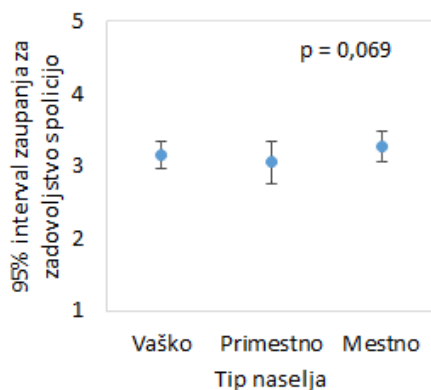
Če pogledamo podatke bolj natančno, ugotovimo, da je oceno zadovoljstva s policijo, 4 ali več (zadovoljen ali zelo zadovoljen), dalo 30,3 % anketirancev. Oceno učinkovitosti, višjo od 5, je dalo 54 %, oceno 8 ali več pa 10,4 % anketirancev.

Slika 1: Porazdelitev ocen učinkovitosti policije in zadovoljstva s policijo.

Vir: lasten.

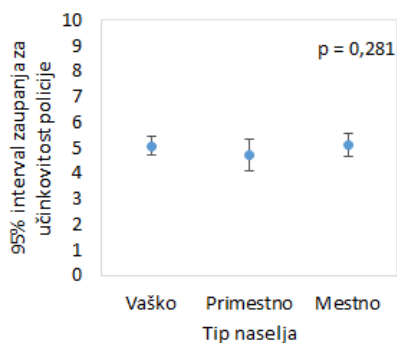
Anketiranci iz mestnih naselij so v povprečju nekoliko bolj zadovoljni s policijo kot anketiranci iz primestnih in vaških naselij, a razlika med njimi ni statistično značilna ($p = 0,069$), kar prikazuje slika 2. Ugotovitve torej ne moremo posplošiti na populacijo.

Slika 2: Aritmetična sredina ocene zadovoljstva s policijo s 95-% intervalom zaupanja (rezultat analize variance).

Vir: lasten.

Slika 3 prikazuje povprečno oceno učinkovitosti policije s strani anketirancev, glede na tip naselja in 95-% interval zaupanja. Čeprav so prebivalci primestnih okolij policijo ocenili kot nekoliko manj učinkovito, v primerjavi z anketiranci iz vaških in mestnih okolij, pa razlike niso statistično značilne ($p = 0,281$).

Slika 3: Aritmetična sredina ocene učinkovitosti policije s 95-% intervalom zaupanja (rezultat analize variance).

Vir: lasten.

Tabela 1 prikazuje analizo povezanosti med starostjo, spolom, tipom naselja in zadovoljstvom s policijo ter oceno učinkovitosti policije. Ugotovimo, da obstaja statistično značilna povezanost med zadovoljstvom s policijo in oceno učinkovitosti policije ob kontroli na ostale spremenljivke v modelu. Bolj zadovoljni prebivalci ocenjujejo policijo kot bolj učinkovito. Iz regresijskega modela je razvidno tudi, da starejši prebivalci ocenjujejo policijo kot statistično značilno manj učinkovito.

Tabela 1: Povezanost med zadovoljstvom policije, spolom, starostjo in tipom naselja ter oceno učinkovitosti policije (rezultat večkratne linearne regresije).

	<i>Std. B</i>	<i>P</i>
Starost	-0,04	0,037
Moški spol	-0,03	0,150
Vaško vs mestno	0,03	0,178
Primestno vs mestno	0,00	0,922
Zadovoljstvo s policijo	0,78	< 0,001
R²	0,60	

4 Razprava

Rezultati ankete kažejo, da vprašani v povprečju policijo ocenjujejo kot srednje učinkovito in izražajo srednje zadovoljstvo z njo. Natančneje, zadovoljnih ali zelo zadovoljnih (ocena 4 ali 5) je 30,3 % anketirancev. Več kot polovica vprašanih (54 %) je podala oceno učinkovitosti višjo od 5, desetina (10,4 %) vprašanih pa je podala oceno 8 ali več. Anketiranci iz mestnih naselij so v povprečju nekoliko bolj zadovoljni s policijo kot anketiranci iz primestnih in vaških naselij, a razlika med njimi ni statistično značilna. Analiza je pokazala, da starejši prebivalci ocenjujejo policijo kot statistično značilno manj učinkovito. Ugotovili smo tudi, da obstaja statistično značilna povezanost med zadovoljstvom s policijo in oceno učinkovitosti policije – bolj zadovoljni prebivalci ocenjujejo policijo kot bolj učinkovito.

Za našo raziskavo je zanimiva primerjava z rezultati v uvodu omenjene raziskave Ministrstva za notranje zadeve (Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2021), ker sta bili obe izvedeni v enakem obdobju – marca oziroma aprila 2021, v času trajanja razglašene epidemije covid-19. Rezultati so podobni in kažejo na nizko stopnjo zadovoljstva – pri obeh raziskavah je bila zadovoljna približno tretjina vprašanih, kar je občutno manj, kot kažejo podatki za prejšnja leta, ko je bilo zadovoljnih skoraj

70 % vprašanih (Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2021). Ugotovitev, da starejši prebivalci ocenjujejo policijo kot manj učinkovito, kaže na to, da predstavniki različnih generacij različno doživljajo delovanje policije. Starejši prebivalci so torej tisti, na katere moramo biti še posebej pozorni pri zagotavljanju učinkovitih, odprtih in odgovornih ustanov. Verjetno moramo to ugotovitev razumeti tudi v povezavi z vplivom epidemije in njenih zdravstvenih posledic na starejše prebivalstvo. Analiza rezultatov je pokazala tudi, da manj zadovoljni prebivalci ocenjujejo policijo kot manj učinkovito. Trditve, ki smo jih uporabili za merjenje zadovoljstva s policijo, se nanašajo na delo policije v lokalnih skupnostih (»Policija ohranja naš kraj varen«, »Zadovoljen sem z delom policije v našem kraju« in »Policija rešuje probleme v našem kraju«) in na odnos policistov do prebivalcev (»Policisti so pri opravljanju svojega dela vljudni« in »Brez zadržkov lahko zaprosim policijo za pomoč pri težavah v našem kraju«). Sklepamo lahko, da je bilo v času epidemije po sili razmer težko zadovoljiti nekatera pričakovanja prebivalcev in je tako upadlo njihovo v obdobju pred tem sicer visoko izraženo zadovoljstvo, posledično pa tudi mnenje o učinkovitosti policije. Skrb za zagotavljanje učinkovite, odgovorne in odprte policije je torej nenehen proces, ki terja odzivanje na spremenjene potrebe in pričakovanja prebivalcev, hkrati pa je podvržen vplivom družbenih sprememb, o čemer smo se lahko nazorno prepričali v obdobju epidemije covid-19.

Literatura

- Černič, M., Makarovič, M. in Macur, M. (2010). *Javnomenjska raziskava o ocenah in stališčih prebivalcev Republike Slovenije o delu policije 2009*. Fakulteta za uporabne družbene študije v Novi Gorici.
- European Social Survey. (n. d.). *ESS v Sloveniji*.
https://www.europeansocialsurvey.org/about/country/slovenia/ess_slovenia.html
- European Commission. (2011). *Eurobarometer. Public opinion in the European Union*.
<https://europa.eu/eurobarometer/screen/home>
- Flander, B. (2021). Epidemija in ukrepi za njeno zajezitev: omejitve gibanja na občine in »policijska ura«. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 72(1), 51–64.
- Haberfeld, M. R. (1997). Poland: »The police are not the public and the public are not the police«: Transformation from militia to police. *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management*, 20(4), 641–654.
- Jere, M., Sotlar, A. in Meško, G. (2012). Praksa in raziskovanje policijskega dela v skupnosti v Sloveniji. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 63(1), 3–13.
- Lobnikar, B. in Prislán, K. (2017). Uspešnost policijskega dela v skupnosti: podobnosti in razlike v samoznavi policistov in oceni prebivalcev. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih – izsledki raziskovanja zaznav varnosti v Sloveniji: konferenčni zbornik* (str. 55–67). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Lobnikar, B. in Prislán, K. (2021). Vpliv pandemije covid-19 na izvajanje policijske dejavnosti v Sloveniji: pogled slovenskih policistov. V G. Meško in I. Kokoravec (ur.), *7. nacionalna konferenca*

- o varnosti v lokalnih skupnostih: policijsko delo v skupnosti in zagotavljanje varnosti v lokalnih skupnostih: konferenčni zbornik* (str. 5–21). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Lobnikar, B., Modic, M. in Sotlar, A. (2019). Policijska dejavnost v Sloveniji – analiza razvoja dejavnosti in njenega raziskovanja. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 70(2), 162–175.
- Lobnikar, B., Prislán, K. in Modic, M. (2016). Merjenje uspešnosti implementacije policijskega dela v skupnosti v Sloveniji. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 67(2), 89–110.
- Lord, V. B., Kuhns, J. B. in Friday, P. C. (2009). Small city community policing and citizen satisfaction. *Policing: An International Journal*, 32(4), 574–594.
- McConville, M. in Shepherd, D. (1992). *Watching police, watching communities*. Routledge.
- Meško, G. (2017). Uvodna predstavitev rezultatov raziskave o varnosti v lokalnih skupnostih v Sloveniji v letu 2017. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih – izsledki raziskovanja zaznav varnosti v Sloveniji: konferenčni zbornik* (str. 3–15). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Meško, G., Sotlar, A., Lobnikar, B., Jere, M. in Tominc, B. (2012). *Občutek ogroženosti in vloga policije pri zagotavljanju varnosti na lokalni ravni*. Fakulteta za varnostne vede Univerze v Mariboru.
- Ministrstvo za notranje zadeve, Policija. (2021). *Ocene in stališča prebivalcev Slovenije o delu policije 2021*. https://www.policija.si/images/stories/NovinarskoSredisce/SporocilaZaJavnost/2021/05_maj/25_nk_letno_porocilo_jm_anketa_predstavitev/Porocilo_Javno_mnenje_o_delu_policije_2021.pdf
- Modic, M. (2017). Vpliv zaznane prisotnosti policije v soseski na mnenje prebivalcev o policijskem delu. V G. Meško, K. Eman in U. Pirnat (ur.), *Varnost v lokalnih skupnostih – izsledki raziskovanja zaznav varnosti v Sloveniji: konferenčni zbornik* (str. 27–35). Univerzitetna založba Univerze v Mariboru.
- Murphy, K., Hinds, L. in Fleming, J. (2008). Encouraging public cooperation and support for police. *Policing & Society*, 18(2), 136–155.
- Nalla, M. K., Meško, G. in Modic, M. (2016). Assessing police–community relationships: Is there a gap in perceptions between police officers and residents? *Policing and Society: An International Journal of Research and Policy*, 28(3). <https://doi.org/10.1080/10439463.2016.1147564>
- Pečar, J. (2001). Policija in (lokalna) skupnost. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 52(2), 132–140.
- Slovensko javno mnenje 1960–2021. (2021). *V sebine vprašanj anket »Slovensko javno mnenje« (SJM) od 1968 do 2021, mesta vprašanj v vprašalnikih in pregled ponavljanja vprašanj*. https://www.cjm.si/wp-content/uploads/2021/05/2021_03_24-Sergio.pdf
- Slovensko javno mnenje. (n. d.). *Raziskava Slovensko javno mnenje (SJM)*. <https://www.cjm.si/sjm/>
- Sotlar, A., Modic, M. in Lobnikar, B. (2016). Javno mnenje o institucijah pluralne policijske dejavnosti v Sloveniji. V G. Meško, K. Eman in B. Flander (ur.), *Oblast, legitimnost in družbeno nadzorstvo* (str. 159–187). Univerza v Mariboru, Fakulteta za varnostne vede
- Tyler, T. R. (2004). Enhancing police legitimacy. *The annals of the American academy of political and social science*, 593(1), 84–99.
- Tyler, T. R. in Fagan, J. (2008). Legitimacy and cooperation: Why do people help the police fight crime in their communities. *Ohio State Journal of Criminal Law*, 6, 231–275.
- United Nations Information Service. (2022). *Cilji trajnostnega razvoja*. https://unis.unvienna.org/unis/sl/topics/sustainable_development_goals.html

